

Кунєв Ю.Д., д.ю.н., професор,
Крутась В.О., здобувач вищої освіти, перший (бакалаврський) рівень,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АДМІНІСТРАТИВНЕ УРЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Поняття адміністративної відповідальності її зміст і обсяг до сьогоденішнього часу залишається одним з найбільш суперечливих питань української адміністративно-правової науки. Всі визначення адміністративної відповідальності мають дослідницький характер. Аналіз наукових джерел показує різноманітність поглядів фахівців на його природу.

О.В. Палушкін розглядає поняття «адміністративне інформаційне правопорушення», як суспільно небезпечне, протиправне, винне діяння деліктоздатної особи, що посягає на встановлений порядок управління, яке вчинене в інформаційній сфері чи з використанням інформаційних засобів або технологій роботи з інформацією незалежно від її форми, чи в іншій сфері людської діяльності в умовах інформаційного середовища [1, с. 25].

Виходячи з досліджень багатьох фахівців з цього приводу свідчить, що сучасна українська адміністративно-правова наука під адміністративною відповідальністю розуміє примусове застосування правомочними органами чи особами до суб'єкта адміністративного проступку передбачених законом адміністративних стягнень та інших заходів впливу, реалізація яких юридично зафіксована [2].

Кодекс України про адміністративні правопорушення передбачає адміністративну відповідальність за порушення права на певні види інформації, відмову в наданні інформації, надання неповної або недостовірної інформації, втрату інформації тощо. Обсяг і характер таких правопорушень постійно розширюється із розвитком інформаційного суспільства, інформаційних ресурсів та потребує своєчасного виявлення і застосування відповідальності за їх вчинення.

Останніми роками наукою інформаційного права було вироблено узагальнююче поняття, яким позначаються всі види проступків в інформаційній сфері – «інформаційне правопорушення» [3, с. 474–475; 2, с. 208–214].

Формулюючи склади адміністративних правопорушень в інформаційній сфері, законодавство України, як і законодавство більшості країн Світу не містить чіткого визначення цих деліктів, так само, як і поняття «адміністративне інформаційне правопорушення». Така законодавча прогалина була заповнена багатоаспектними визначеннями

вказаних понять, виробленими наукою адміністративно-деліктного та інформаційного права [4, с. 209].

Наявність великої кількості нормативно-правових актів, які регулюють суспільні відносини в інформаційній сфері України актуалізує проблему узгодження регулятивних та охоронних норм, якими визначаються правові основи інформаційної діяльності.

Порушення регуляторних норм передбачає їх урегулювання різними засобами, не завжди пов'язаними з відповідальністю. Охоронні норми мають свою специфічну конструкцію, відмінну від регулятивних норм, але тісно пов'язану із змістовною складовою позитивних зобов'язань, за порушення яких передбачено санкцію. Можна вести мову про повноту правової визначеності регуляторних норм, від якої залежить законність застосування відповідальності. Законність застосування санкції залежить також від повноти правової визначеності охоронних норм.

Таким чином утворюється конструкція загальної комбінованої норми, яка складається з двох та ефективність якої визначається найслабшою ланкою у зв'язці регулятивної та охоронної складових, тоді властивості законодавства в цілому, визначаються якістю загальної норми.

Якість загальних охоронних норм є більш усталеною в історичному та організаційному плані за існування багаторічного тотального карального права. Щодо якості регуляторних норм існує багато проблем, теоретичного та практичного плану. Проблеми у сфері правової охорони дії регуляторних норм в тому, що регуляторна норма повинна бути частиною диспозиції охоронної, і від якості регуляторної норми залежить загальне регулювання цілої сфери діяльності.

У Кодексі України про адміністративні правопорушення передбачено 49 складів адміністративних проступків в інформаційній сфері, які містяться у різних главах кодексу.

Побіжний аналіз регулятивних і охоронних норм, покликаних регулювати відносини в інформаційній сфері правового регулювання свідчить про наявність значної кількості проблем в обох напрямках правового регулювання.

Властивості законодавства в цілому визначаються якістю загальної правової норми у зв'язці регуляторної та охоронної складових. Основні проблеми у сфері охорони регуляторних норм в тому, що регуляторна норма повинна бути частиною диспозиції охоронної, і від якості регуляторної норми залежить загальне регулювання цілої сфери діяльності.

Метою сучасного адміністративно-деліктного права є «виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами» ст. 23. КУпАП.

Адміністративна відповідальність повинна відігравати роль не покарання, а стимулювання до дотримання норм законодавства, яке визначає позитивний сценарій взаємодії громадян і держави на основі соціальної угоди суспільства і держави.

Література

1. Полушкин А.В. Информационное правонарушение: понятие и виды: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Екатеринбург, 2009. 26 с.

2. Колпаков В.К. Предмет адміністративного права: поняття, структура і система адміністративно-правових відносин. Питання адміністративного права. Кн. 2. Харків: Оберіг, 2018. С. 17.

3. Бачило. И.Л. Информационное право: учебник. Москва: Высшее образование, Юрайт-Издат, 2011. 522 с.

4. Правдюк С.А. Класифікація інформаційних правопорушень. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 4. С. 209-211.

УДК 342.95(043.2)

Кунєв Ю.Д., д.ю.н., професор,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Легеза Є.О., д.ю.н., професор,
Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ПРЕДМЕТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Для створення нового визначення «забезпечення інформаційної безпеки» поєднали два визначення «забезпечення безпеки» і «інформаційна безпека». Вийшло наступне.

Забезпечення інформаційної безпеки – вжиття заходів щодо зменшення загального рівня небезпеки систем, пов'язаних з обігом інформації за рахунок передбачення умов, коли може бути завдана шкода, розробка та вжиття заходів і засобів, які зменшать або ліквідують ризик завдання шкоди.

Коли починають говорити про забезпечення безпеки, то автоматично треба визначити ризики небезпеки, рівні забезпечення безпеки з подальшою реалізацією заходів із її забезпечення, хоча б на мінімально можливому рівні.

Наступним визначенням є «інформаційна безпека держави». Під час розгляду цього питання будемо спиратися на визначення науковців.

Інформаційна безпека держави – це стан інститутів держави і суспільства в структуру яких входять підсистеми, пов'язані з обігом (створенням, поширенням, перетворенням і використанням) інформації, формуванням і використанням інформаційних ресурсів, функціонуванням